
Zitting 1981–1982

---

17 220

Reorganisatie van de bescherming van de bevolking

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 7 december 1981

Ten behoeve van het mondeling overleg op 16 december a.s. met de vaste Commissie voor de Civiele Verdediging doe ik u hierbij een notitie toekomen waarin is uiteengezet op welke wijze ik mij voorstel het beleid inzake de reorganisatie van de bescherming van de bevolking verder te ontwikkelen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
G. van Leijenhorst

Zitting 1981–1982

17 220

Reorganisatie van de bescherming van de bevolking

Nr. 2

NOTITIE

1. INLEIDING

Bij mijn aantreden als Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, verantwoordelijk voor de aangelegenheden met betrekking tot de brandweer en de rampenbestrijding heb ik mij aanstonds, in overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken, beraden over de problematiek van de grootschalige rampenbestrijding en hulpverlening en in het bijzonder over de reorganisatie van de bescherming van de bevolking.

Zoals bekend heeft de vorige Minister van Binnenlandse Zaken in de brieven van 14 mei 1980¹ en 24 april 1981² zijn reorganisatieplannen ontvouwd. Uitgangspunt daarvan was in de eerste plaats de door de Regering erkende noodzaak te kunnen beschikken over een organisatie die de gevolgen van rampen en grootschalige ongevallen kan beperken en de bevolking zo veel als mogelijk is hulp kan bieden, ook in buitengewone omstandigheden. In de tweede plaats lag aan die plannen de constatering ten grondslag dat de hedendaagse samenleving ingrijpende dan vroeger door een verscheidenheid van risico's wordt bedreigd. Ten einde aan die risico's op aanvaardbare wijze het hoofd te kunnen bieden is er thans een rampenbestrijdingsorganisatie nodig, die zowel kleinschalige als grootschalige rampen doeltreffend kan bestrijden. In een dergelijke, vanwege de maatschappelijke ontwikkelingen als noodzakelijk en gewenst ervaren, structuur zal de brandweer, gelet op haar huidige taakstelling en feitelijk functioneren een centrale rol moeten vervullen. Een afzonderlijke organisatie als de BB, die zich in hoofdzaak bezighoudt met grootschalige rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden, past daar niet meer in.

Hernieuwde overweging van de in genoemde brieven uiteengezette beleidsvoornemens – die overigens in overgrote meerderheid door de Tweede Kamer zijn aanvaard – hebben mij tot de conclusie gebracht dat verwezenlijking daarvan noodzakelijk is om ook in de toekomst het uitvoeren van die taak veilig te stellen, waartoe de overheid zich naar mijn oordeel bij uitstek gehouden weet: het beschermen van de bevolking. Ik onderschrijf dan ook de gedane keuzen en reken het tot mijn taak nu daadwerkelijk met de uitvoering van de voornemens te beginnen, maar wil in dit verband wel wijzen op enige consequenties, die tot nu toe nog niet voldoende konden worden belicht en die ik in alle duidelijkheid naar voren wil brengen.

In de eerste plaats dient men voor ogen te houden dat door het feit dat een en dezelfde organisatie (de brandweer) taken moet uitvoeren in

¹Tweede Kamer, zitting 1979–1980, 15 817, nr. 2.

²Tweede Kamer, zitting 1980–1981, 16 752, nr. 1.

uiteenlopende omstandigheden en op een zeer verschillende schaal, deze organisatie zich nieuwe vaardigheden moet aanleren die in de meeste gevallen eerst in buitengewone omstandigheden ten nutte kunnen worden gemaakt. Dat vergt uiteraard aanpassingen in organisatie en opleiding, maar het is ook noodzakelijk dat de brandweer de tijd wordt gegeven zich in de nieuwe organisatie in te leven.

Een tweede consequentie van betekenis lijkt mij de volgende te zijn. Nu de brandweer de kern van de hulpverlening wordt, moeten zodanige eisen aan de brandweerorganisatie worden gesteld, dat zij deze taak ook daadwerkelijk kan uitvoeren. Het ligt mede op de weg van de centrale overheid deze eisen te stellen, al was het alleen maar vanwege het feit dat diezelfde overheid in buitengewone omstandigheden mede verantwoordelijk zal zijn voor de wijze waarop de rampbestrijding plaatsvindt. Zorgvuldigheid is echter geboden bij het beantwoorden van de vraag welke eisen precies moeten worden gesteld: de eigen dynamiek van de brandweerorganisatie – steunend op vrijwilligers en vanuit het lokale bestuur functionerend – moet in stand blijven. Voortgebouwd dient te worden op hetgeen tot nu toe reeds is bereikt. Eisen stellen behoeft overigens geenszins te betekenen, dat alles tot in details van bovenaf wordt opgelegd.

Ten slotte wil ik er de aandacht op vestigen, dat naarmate de te bestrijden ramp ernstiger van aard en groter van omvang is, de noodzaak tot samenwerking tussen de betrokken diensten (brandweer, Rode Kruis en Korps Mobiele Colonnies, maar ook politie en andere diensten, zoals basisgezondheidsdiensten) toeneemt. Daarbij komt dat een omvangrijker beroep zal worden gedaan op de inzet van vrijwilligers. Het in de voorbereidende fase ontwikkelen van samenwerkingsstructuren lijkt mij noodzakelijk, wil het gezamenlijk optreden in de praktijk succes hebben.

Uit het vorenstaande volgt, dat met het betuigen mijnerzijds van instemming met de gedane keuzen uiteraard niet kan worden volstaan. De uitvoering van de genomen beslissingen zal in overleg met de betrokkenen nu ter hand moeten worden genomen. Daarbij dringt de tijd; de belangen van velen zijn in het geding. Om het reorganisatieproces bestuurbaar te maken en binnen een redelijke termijn af te ronden zal het beleid gericht moeten zijn op het zetten van duidelijke, praktische en concrete stappen. In dit verband wil ik er met enige nadruk op wijzen dat de voortgang en de uiteindelijke verwezenlijking van deze reorganisatie afhankelijk is van de totstandkoming van een omvangrijk en samenhangend aantal wetsvoorstellen. Regering en parlement dragen hier gezamenlijk een grote verantwoordelijkheid. Bovendien is er sprake van een reorganisatieproces, waarbij verantwoordelijkheden op verschillend bestuurlijk niveau zijn betrokken. Daarmee rekening willen houden vereist een voortdurend en gestructureerd overleg.

In deze notitie wordt in hoofdlijnen de door mij voorgestane aanpak geschetst. *Paragraaf 2* bevat een uiteenzetting over de weg, waarlangs ik het einddoel, de totstandkoming van de nieuwe organisatiestructuur, zou willen bereiken. In *paragraaf 3* wordt geschetst welke stappen in de door mij voorgestane aanpak in ieder geval moeten worden gezet. Het betreft hier in de eerste plaats het doen van voorstellen met betrekking tot de ingediende ontwerpen van een nieuwe Brandweerwet, gelet op de cruciale plaats die de brandweer in dit reorganisatieproces inneemt. In de tweede plaats gaat het om de afbouw van de huidige BB-organisatie en de daarmee gepaard gaande noodzakelijke versterking van de brandweerregio's en andere organisaties, alsmede over de financiële instrumenten die daartoe noodzakelijk zijn. In *paragraaf 4* worden enige onderwerpen aan de orde gesteld die op korte termijn de nodige aandacht verdienen. In *paragraaf 5* van deze notitie ga ik afzonderlijk in op de personeelsproblematiek. In *paragraaf 6* wordt een overzicht gegeven van het geheel van wetgevingsactiviteiten en wordt aangegeven binnen welke periode dit geheel zijn beslag kan krijgen. De notitie wordt afgesloten (*paragraaf 7*) met een samenvatting.

2. OVERLEG

In de inleiding van deze notitie heb ik reeds uiteengezet dat het van wezenlijke betekenis is nu daadwerkelijk te beginnen met de uitvoering van de beleidsvoornemens, zoals die in de brieven van respectievelijk 14 mei 1980 en 24 april 1981 zijn neergelegd. De voorgenomen organisatiestructuur staat immers niet alleen in hoofdlijnen vast, maar is intussen op een groot aantal punten tot in details uitgewerkt. Waar het om gaat is, nu de nodige stappen te zetten, zodat binnen een afzienbare periode dit reorganisatieproces kan worden verwezenlijkt.

Bij het in gang zetten van een dergelijk ingrijpend reorganisatieproces zou de neiging kunnen ontstaan dit proces te verwezenlijken door vanuit de centrale overheid aanstonds een gedetailleerd programma en een strak tijdschema op te stellen, volgens hetwelk alle betrokkenen zouden dienen te handelen. Immers, omdat deze complexe reorganisatie snel moet worden voltooid, zou dat op het eerste oog de weg lijken die tot snelle resultaten leidt. Geconstateerd moet echter worden, dat deze reorganisatie gekenmerkt wordt door het feit dat zij moet worden «gedragen» door onderling sterk verschillende bestuurlijke en organisatorische niveaus. Bovendien moet worden bedacht, dat de voortschrijdende maatschappelijke ontwikkelingen de aanpak mede zullen beïnvloeden. De conclusie ligt dan ook voor de hand dat een gedetailleerd programma ter verwezenlijking van de gekozen doelstellingen mogelijk noch wenselijk is. Natuurlijk, men zou in theorie zodanige centrale bevoegdheden kunnen creëren waardoor de reorganisatie in meer of mindere mate als het ware «mechanisch» zou worden afgewikkeld. Daargelaten de vraag of zulks in de praktijk van alledag realiseerbaar zou zijn, de door mij genoemde factoren verzetten zich daartegen.

Ik kies dan ook voor de volgende benadering. De invoering van de voorgenomen organisatiestructuur wil ik doen plaatsvinden in het verband van een overzichtelijke overlegstructuur, waarin de politieke, bestuurlijke, organisatorische en personele problemen kunnen worden opgelost. Een dergelijke structuur zal ertoe kunnen leiden dat elke te zetten stap herkenbaar en controleerbaar is. De mogelijkheid tot bijstelling is dan eveneens verzekerd. Het geheel van de te zetten stappen moet gericht zijn op het in volgorde en in samenhang treffen van maatregelen op ieder niveau. Zo'n structuur moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- de structuur moet mogelijkheden bieden om periodiek de uitkomsten van het overleg te toetsen en bij het treffen van maatregelen daarmee rekening te houden;
- de structuur moet ertoe leiden dat diegenen die verantwoordelijkheid dragen (bij voorbeeld kringen, regio's), op hun eigen niveau activiteiten beginnen;
- de structuur moet ook recht doen aan complementaire verantwoordelijkheid en derhalve tot afstemming kunnen leiden van activiteiten van bij voorbeeld de rijksoverheid en brandweerregio's c.q. BB-kringen enerzijds en tussen kringen en regio's anderzijds;
- de structuur moet zodanig zijn, dat daarin naast bestuurlijke ook personele en technisch-organisatorische belangen tegen elkaar kunnen worden afgewogen.

Daarbij ware te denken aan de volgende opzet:

- op het niveau van zowel de regio's en de BB-kringen, als dat van de provincies en van de centrale overheid, worden de volgende overleggroepen ingesteld:
  - een overkoepelende groep waarin alle geledingen zijn vertegenwoordigd;
  - een groep waarin het bestuur is vertegenwoordigd;
  - een groep, bestaande uit vertegenwoordigers van het technisch-organisatorische niveau;
  - een groep, toegespitst op de personele aspecten.

– Indien de behandeling van specifieke onderwerpen dat noodzakelijk maakt, kunnen groepen uiteraard worden gecombineerd. Bovendien moet bijzondere aandacht worden besteed aan de horizontale (tussen de groepen onderling) en verticale (tussen de verschillende bestuurlijke niveaus) afstemming.

– Een effectief en niet te ingewikkeld rapportagesysteem is nodig, opdat de centrale overheid op de gewenste momenten kan reageren. Uiteraard maakt dit wel een actieve begeleiding van de zijde van het departement noodzakelijk, alsmede het tijdig verschaffen van relevante informatie.

Niet onvermeld mag blijven dat op deze wijze bereikte resultaten verwerkt kunnen worden in de uiteindelijk in te dienen wetsontwerpen hetgeen aan de acceptatie en de effectiviteit van die ontwerpen kan bijdragen.

Begin 1982 zal ik een uitgewerkte proeve van de door mij voorgestane opzet voorleggen aan de Commissarissen der Koningin, de besturen van de BB-kringen en van de brandweerregio's. Ten einde het overleg met de betrokkenen richting en inhoud te geven, stel ik mij voor deze proeve vergezeld te doen gaan van een overzicht van de genomen beslissingen en van de naar mijn oordeel in ieder geval noodzakelijk te zetten stappen. Mijn streven is erop gericht dit overleg in de eerste helft van 1982 af te ronden. Ik ben bereid de Kamer over de uitkomsten daarvan desgewenst te informeren. Naast het tot stand brengen van een overlegstructuur, als door mij aangegeven, acht ik het noodzakelijk in dit stadium duidelijkheid te verschaffen over twee onderwerpen die naar mijn mening voor het welslagen van deze reorganisatie van wezenlijke betekenis moeten worden geacht.

3. DE POSITIE VAN DE BRANDWEER EN DE AFBOUW VAN DE BB-ORGANISATIE

3.1. De Brandweer

Het huidige wettelijk kader (de Brandweerwet 1952) biedt geen voldoende instrumenten om de brandweer haar eigen taken op het gebied van de rampenbestrijding en de hulpverlening doeltreffend te laten vervullen. Weliswaar zijn er gedurende de afgelopen jaren tal van regionale samenwerkingsverbanden op de voet van de Wet gemeenschappelijke regelingen gerealiseerd, maar deze verbanden zijn niet hecht genoeg, mede door het feit dat zij op vrijwillige grondslag tot stand gekomen zijn. Daar komt bij dat de brandweer in staat moet worden gesteld zich adequaat voor te bereiden op uitbreiding van taken in verband met de opheffing van de BB-organisatie. Het is daarom noodzakelijk dat de op gang gekomen regionalisatie van de brandweer snel een eigen wettelijke grondslag krijgt.

Zoals bekend zijn onder verantwoordelijkheid van de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken op 18 maart 1981 twee ontwerpen van een nieuwe Brandweerwet ingediend³. Ontwerp I beoogt de regionalisatie te voltooien; op basis van ontwerp II gaan in een eindfase organisatie en beheer van de brandweer naar de provincies over. De adviesinstanties hebben in overgrote meerderheid negatief geoordeeld over de strekking van ontwerp II. De Raad van State heeft destijds in zijn advies indiening ervan ontraden.

Omdat naar mijn oordeel de spoedige totstandkoming van een nieuwe Brandweerwet een noodzakelijke voorwaarde is voor het slagen van de reorganisatie van de bescherming van de bevolking, acht ik het niet gewenst dat ontwerp II door de Staten-Generaal in behandeling wordt genomen. Een snelle afhandeling van ontwerp I zal naar verwachting worden belemmerd, omdat niet uit te sluiten valt, dat de weerstand, die tegen ontwerp II bestaat, de discussie in de Kamer onevenredig zal belasten.

Mocht de vraag rijzen naar de verhouding tussen dit onderwerp en de ontwikkelingen op het terrein van de reorganisatie van het binnenlands bestuur, dan merk ik het volgende op. In ieder geval moet worden vermeden

---

³ Tweede Kamer, zitting 1980–1981, 16 695, nrs. 1–5.

dat de reorganisatie van de bescherming van de bevolking onaanvaardbare vertraging ondervindt. Een praktische benadering is hier geboden. In de voorgestelde oplossing blijft echter de mogelijkheid open om, wanneer in den lande provincies-nieuwe stijl tot stand zullen komen, te bezien of het mede naar de situatie met betrekking tot de reorganisatie van de bescherming van de bevolking op dat moment, wenselijk zou zijn in zo'n provincie provinciale brandweer in te stellen. Alsdan zal ook worden bezien welke schaal van taakbehartiging in casu de meest wenselijke is.

Zoals ik reeds bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken heb medegedeeld, zal ik, indien de Ministerraad daarmee instemt, de Koningin dan ook verzoeken machtiging te verlenen tot intrekking van ontwerp II. Een consequentie hiervan is dat ontwerp I op enkele punten zal moeten worden bijgesteld. Dit ontwerp was immers bestemd voor een overgangsfase. Voorts zal in het ontwerp een zodanige basis worden gelegd, dat de brandweer zich in de komende jaren op de overneming van BB-taken kan voorbereiden. Het streven is erop gericht om rondom de jaarwisseling een nota van wijziging op ontwerp I in te dienen.

3.2. De afbouw van de BB-organisatie

De huidige BB-organisatie heeft getalsmatig een veel grotere sterkte dan het totale rampbestrijdingspotentieel, zoals dat in de toekomst na de reorganisatie voorzien is. Daarbij moet wel een onderscheid worden gemaakt tussen de formatiesterkte en de werkelijke sterkte. De door de Minister van Binnenlandse Zaken goedgekeurde formatiesterkte die overigens de basis vormt voor de financiële bijdragen aan de kringen, bedraagt 175 000 noodwachtplichtigen (de 22 000 man van het Korps Mobiele Colonnies niet meegerekend).

Afslanking van de BB-organisatie waarvan de werkelijke sterkte overigens al aanmerkelijk is teruggebracht, tot ongeveer het peil van de toekomstige rampenbestrijdingsstructuur, zou een vermindering van de feitelijke sterkte tot ongeveer 50 000 noodwachtplichtigen betekenen. Het zal duidelijk zijn dat afbouw op korte termijn niet alleen dienstbaar kan zijn om een soepele overgang naar de nieuwe structuur te bewerkstelligen, maar ook financiële middelen kan vrijmaken die kunnen worden gebruikt voor de opbouw van de brandweer en andere organisaties. In de brief van 24 april 1981 werd daarop ook al gewezen. De voor de hand liggende gedachte dat vermindering van de formatiesterkte tot de gewenste feitelijke sterkte, zal leiden tot aanmerkelijke financiële besparingen, gaat echter niet op. Gebleken is dat er kosten worden gemaakt die van het aantal noodwachtplichtigen niet of nauwelijks afhankelijk zijn (bij voorbeeld kosten voor beroepspersoneel en huisvestingskosten). Een dergelijke ingreep zou derhalve een aantal kringen en gemeenten onevenredig nadeel toebrengen. Om die reden heb ik dan ook met het oog op de afslanking van de BB-organisatie die ik begin 1982 aan de betrokkenen zal voorstellen, gekozen voor een wettelijke interimvoorziening die dit nadeel kan opheffen. Een dergelijke wet – waarvan het ontwerp op ambtelijk niveau gereed is – is erop gericht uitgaande van de hierboven genoemde sterkte en rekening houdend met een reële inzetbaarheid van de noodwacht, de lagere overheden die vergoedingen te geven die zij daadwerkelijk voor het uitvoeren van de hun opgedragen taken nodig hebben. Deze interimvoorziening kan voorts dienen om het evenwicht tussen ontvangsten en uitgaven dat in een aantal gemeenten aanzienlijk is verstoord, te herstellen. Een aantal gemeenten verstrekt namelijk additionele bijdragen aan de kringen, terwijl sommige kringen op basis van de huidige wet te ruim worden bedeed.

De financiële middelen, die vrijkomen door het toepassen van de financiële interimwet, in combinatie met de afslanking van de bestaande BB-organisatie tot een omvang die zoveel mogelijk overeenkomt met de uiteindelijke omvang van de hulpverleningsorganisatie, zullen worden aangewend ten dienste van de opbouw van de nieuwe organisatie, vooruitlopend op de formele overneming van taken, zoals brandbestrijding in buitengewone omstandigheden.

Gekozen zal worden voor het versnellen van een aantal reeds gestarte activiteiten te weten:

- vervanging van het rijksbrandweermaterieel;
- vervanging van het voertuigenbestand van het KMC;
- versterking van het kader van het Rode Kruis en stimuleren van wervingsactiviteiten van die organisatie.

Daarnaast zullen de brandweerregio's financieel in staat kunnen worden gesteld zich op de overneming van taken voor te bereiden. Het gaat hier om activiteiten als:

- het opstellen van een reorganisatieplan;
- het opleiden van personeel;
- het voorbereiden van operationele staven;
- het werven en opleiden van vrijwilligers (een nieuwe brandweer-wervingsfilm is vrijwel gereed);
- het aanschaffen van uitrusting voor de extra vrijwilligers;
- het houden van oefeningen.

Ook zal het mogelijk zijn dat personeel van de BB in die periode reeds overgaat, mits het concrete voorbereidende taken in de regio krijgt toebedeeld en de betrokken kring zijn taak ten minste kan blijven uitvoeren.

Over de wijze van toekennen van de vrijgemaakte financiële middelen aan de brandweerregio's beraad ik mij nog.

4. AANDACHTSPUNTEN

4.1. Het Rode Kruis

In de nieuwe opzet zal een groot beroep worden gedaan op de inzet van vrijwilligers van het Rode Kruis. Deze organisatie zal daartoe een bijzondere inspanning moeten leveren maar is als particuliere vereniging afhankelijk van de bereidwilligheid in brede lagen van de bevolking. Omdat ik het noodzakelijk vind, dat in de eerste helft van 1982 zekerheid wordt verkregen over de vraag of het Rode Kruis de gedane toezeggingen gestand kan doen en over de periode waarbinnen de toegezegde bijdrage tot stand kan komen, heb ik mij inmiddels met deze vragen tot het hoofdbestuur van het Rode Kruis gewend. Mij is bovendien bekend dat dit hoofdbestuur onder de aangesloten vrijwilligers een enquête heeft doen houden naar de bereidheid om in de nieuwe opzet mee te werken. Ik heb het voornemen om binnenkort, mede aan de hand van de uitkomsten van die enquête, het overleg met het hoofdbestuur van het Rode Kruis voort te zetten.

4.2. De inzet van vrijwilligers

De bereidheid van de bevolking om een bijdrage te leveren aan de grootschalige hulpverlening is niet alleen voor het Rode Kruis van belang. Ook de brandweer zal zich bij de wervingsactiviteiten op die groepen moeten richten die zich daarvoor willen inzetten. Gelukkig constateer ik allerwegen, dat de bereidheid om zich op vrijwillige basis voor dienstverlenende taken in te zetten, toeneemt. Ook de Kamer heeft uitgesproken, dat vrijwilligersorganisaties een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de lokale en regionale hulpverlening. Ik zie het als mijn taak om samen met de verantwoordelijke bestuurders op lokaal en regionaal niveau, die bereidheid te ondersteunen en te versterken.

4.3. De opbouw van andere diensten en organisaties, alsmede de samenwerking daartussen

Naast de versterking van de brandweerregio's en het opbouwen van de Rode-Kruisbijdrage, zal ook het Korps Mobiele Colonnies als belangrijke

schakel in de nieuwe hulpverleningsstructuur zich in de komende periode voor wat betreft organisatie, opleiding en uitrusting moeten aanpassen. Er wordt naar gestreefd vanaf 1 januari 1983 de volgende activiteiten te beginnen:

- uitbreiding van de bestaande 12 reddings- en geneeskundige dienstcolleges met 2 en reorganisatie van die colleges, zodat zij in de nieuwe structuur passen;
- de opbouw van gewondentransportcapaciteit;
- de afbouw van de 12 brandweercolleges naar 6;
- de opbouw van verkennings- en ontsmettingseenheden;
- het treffen van voorbereidingen voor de oprichting van provinciale KMC-staven.

Het tempo waarin al deze activiteiten kunnen worden ontwikkeld, hangt vanzelfsprekend mede af van de omvang van alsmede de snelheid waarmee financiële middelen ter beschikking komen op de wijze zoals is aangegeven in paragraaf 3 van deze notitie. Ook de opbouw van het Korps Mobiele Colleges is derhalve gebaat met een spoedige totstandkoming van de door mij beoogde financiële interimwet.

Een rampenbestrijdingsorganisatie, bestaande uit brandweereenheden en aangevuld met Rode-Kruisvrijwilligers en eenheden van het Korps Mobiele Colleges, moet worden gecompleteerd, wil zij effectief zijn, met een goed opgezette geneeskundige organisatie op alle niveaus. Ik vestig daarop de aandacht omdat dit aspect naar mijn gevoelen in het nog te voeren overleg de nodige aandacht moet krijgen. Met name wijs ik op de beschikbaarheid van artsen en verpleegkundigen, al ben ik mij ervan bewust, dat de geringe beschikbaarheid van dergelijk personeel ook een gebrek is van de bestaande BB-organisatie. Naast de geneeskundige organisatie zijn die diensten en instellingen van belang die, zoals de brief van 24 april 1981 aangeeft, «belangrijke voorwaardenscheppende taken vervullen». Ik denk dan in het bijzonder aan de politie, maar ook aan de bedrijfszelfbescherming. Als aandachtspunt mag dan ook de afstemming op hetgeen die diensten kunnen en moeten verrichten, niet uit het oog worden verloren.

Ten slotte is operationele samenwerking tussen alle betrokken diensten en organisaties een voorwaarde voor de doeltreffendheid van de rampenbestrijding. Op die samenwerking in de praktijk moet men zich voorbereiden. Dat vereist niet alleen opleiding en oefening, maar ook het beschikbaar zijn van effectieve stafstructuren. Bij de brief van 24 april 1981 is een dergelijke stafstructuur als bijlage toegevoegd. In overleg met de betrokkenen wordt die structuur, die gebaseerd is op die voor normale omstandigheden, verder ontwikkeld. Ook het Rode Kruis en de basisgezondheidsdiensten zullen daarbij worden betrokken.

Voor het tot stand brengen van de samenwerking is voorts de inmiddels van kracht geworden Wet Rampenplannen⁴ van belang. Bij het opstellen van rampenplannen en rampbestrijdingsplannen kan aan de samenwerking aandacht worden besteed.

Bij het tot stand komen van de Rampenwet zal bovendien het feit dat dan de operationele leiding van de rampbestrijding bij de brandweercommandant berust, stimulans kunnen zijn voor de bevordering van de samenwerking.

5. PERSONEELSPROBLEMATIEK

In de brief van 24 april 1981 is uitvoerig ingegaan op de belangen van het bij de reorganisatie betrokken personeel. De uitvoering van de motie-Wisselink staat hierbij centraal. In het overleg dat ik reeds met de vakorganisaties mocht hebben, heb ik naar voren gebracht dat ik onverkort sta achter de strekking van deze motie. De belangen van de nu rond 750 bij de BB

---

⁴ Wet van 21 mei 1981, Stb. 384.

werkzame personen zal ik niet veronachtzamen. Op één aspect wil ik echter met nadruk wijzen. Ik ga ervan uit dat bij de Kamer door het aannemen van deze motie niet de bedoeling heeft voorgezeten de bestuurlijke verhoudingen in belangrijke mate te wijzigen. Een herplaatsingsplan, respectievelijk een personeelsplan in de gebruikelijke zin van het woord, houdt immers een centrale, in de tijd vastgelegde, vaststelling in van onder meer de volgende onderwerpen:

- de beschikbaar komende functies;
- de gedwongen plaatsing bij de betrokken organisatie, ongeacht de wil van het bevoegd gezag.

Een dergelijk plan zou ingrijpende, in een wettelijke regeling neer te leggen, centrale bevoegdheden noodzakelijk maken. Een dergelijke aanpak sta ik – onder verwijzing naar hetgeen in paragraaf 2 van deze notitie is gesteld – niet voor. Met betrekking tot de oplossing van de personeelsproblematiek is overigens na het mondeling overleg met de vaste kamercommissie op 29 april 1981 de nodige voortgang geboekt. Zo is op het departement inmiddels een overzicht gereed gekomen van functies die zowel bij de brandweer (277) als bij andere diensten, zoals het Rode Kruis (63), beschikbaar komen. Van de 277 functies bij de brandweer zijn er 196 vergelijkbaar met een zelfde aantal functies in de BB-organisatie, zodat ik verwacht dat BB-personeel in beginsel zonder noemenswaardige problemen in die functies kan overgaan. Dit overzicht vormt de basis voor het overleg dat ik voer met de bonden van overheids-personeel. Ik streef ernaar dit overzicht na afronding van dat overleg en nadat de desbetreffende stukken zijn besproken met de Commissarissen der Koningin aan de Kamer toe te zenden.

Vervolgens zullen ter voorbereiding van de daadwerkelijke overgang van het personeel in de door mij voorgestane overlegstructuur met de betrokken gezagsdragers een aantal belangrijke onderwerpen snel worden aangepakt. Het betreft:

- inventarisatie van op de persoon gerichte gegevens, van belang voor herplaatsing;
- verdere uitwerking van de reeds beschikbare omschrijvingen van brandweerfuncties;
- inventarisatie van geschikte functies bij provincies, gemeenten en andere diensten.

In de door mij beoogde overlegstructuur zullen deze activiteiten door provinciale overleggroepen, die als intermediair tussen kringen en regio's kunnen optreden, worden verricht. Voor een actieve begeleiding en steun van de centrale overheid zal ik zorg dragen. Daartoe zal ik onder meer een Landelijke Overleggroep instellen waarin vertegenwoordigers van de provinciale overleggroepen zullen worden opgenomen. Ook zal ik bevorderen dat er op korte termijn een rechtspositionele en sociale leidraad wordt opgesteld die bij de inventarisatie-activiteiten kan worden gebruikt. Ten slotte zal ik met het oog op de eventuele overgang van personeel naar rijksdiensten de Rijks Psychologische Dienst en de departementale personeelsafdelingen bij het overleg betrekken.

De werkzaamheden van alle groepen zullen hun weerslag vinden in periodieke rapportage aan de Kamer en aan de bonden van overheids-personeel.

Deze procedure dient te worden gezien tegen de achtergrond van de voorstellen die in de brief van 24 april 1981 met betrekking tot de formele overgang van het personeel zijn gedaan. Voorstellen waarin ik mij volledig kan vinden en die ik in deze notitie in hoofdlijnen wil herhalen. Er komt een wettelijke regeling die een, met waarborgen omklede, procedure bevat die geldt voor elk te herplaatsen personeelslid. Die procedure is erop gericht om op basis van de inventarisatie in beginsel elke man of vrouw in een hem of haar passende functie te herplaatsen. Degenen die op het tijdstip van de formele opheffing van de noodwachtorganisatie 55 jaar en ouder zullen zijn, zal desgewenst en onder toekenning van wachtgeld eervol ontslag worden verleend.

Degenen aan wie uiteindelijk geen passende functie kan worden geboden, zullen op grond van diezelfde wettelijke regeling door het bevoegd gezag eervol worden ontslagen. Met toepassing van de mogelijkheden die het Rijkswachtgeldbesluit biedt, zal hun wachtgeld worden toegekend. De uitbetaling van dit wachtgeld en de uitvoering van overige rechtspositionele voorzieningen zullen door het Rijk worden verzorgd.

Op deze wijze wordt naar mijn oordeel uitvoering gegeven aan blijkens de motie-Wisselink bij de Kamer levende wensen en zal aan het bij de BB-organisatie werkzame personeel duidelijkheid worden verschaft. Ik hoop nog deze maand op basis van het vorenstaande het overleg met de bonden van overheidspersoneel voort te zetten.

6. WETGEVING

Paragraaf 6 van de brief van 24 april 1981 bevat een overzicht van het geheel van wetsontwerpen en andere regelingen dat wordt ontworpen met het oog op de opheffing van de organisatie bescherming bevolking, de noodzakelijke overgangsmaatregelen en de formele invoering van de nieuwe organisatiestructuur. Tegen de achtergrond van de in het voorgaande ontvouwde voorstellen kan het wetgevingsproces in hoofdlijnen worden geschetst.

In de eerste plaats zal, onder intrekking van ontwerp II-Brandweerwet, een bijgesteld ontwerp I begin 1982 door de Tweede Kamer in behandeling kunnen worden genomen. Ik vertrouw erop dat de Staten-Generaal eraan zullen meewerken dat de nieuwe Brandweerwet *begin 1983* in werking zal kunnen treden.

In de tweede plaats ligt het in mijn voornemen nog *in het parlementaire jaar 1982–1983* de indiening van een wetsontwerp, houdende een bijzondere financiële regeling met betrekking tot de bescherming van de bevolking (Financiële Interimwet), te bevorderen. Gelet op het bijzondere karakter van dit wetsontwerp moet het mogelijk zijn, dat dit ontwerp snel kracht van wet verkrijgt.

In de derde plaats wijs ik op het bij de Tweede Kamer op 18 juli 1981 aanhangig gemaakte ontwerp van een Rampenwet⁵. Dit ontwerp legt de coördinatie en de bevelvoering bij de rampbestrijding in handen van de burgemeester en belast de brandweercommandant met de operationele leiding. Tevens voorziet het in regels over de voorbereiding van de rampbestrijding op gemeentelijk en provinciaal niveau en over de bijstandsverlening door provinciale en rijksdiensten. Ik acht het van belang dat dit wetsontwerp spoedig in behandeling zal worden genomen opdat het zo mogelijk begin 1983 kracht van wet zal kunnen verkrijgen. De totstandkoming van de nieuwe Brandweerwet en van de Rampenwet vormen de basis om de voorbereiding op het overnemen van BB-taken ter hand te nemen.

Begin 1984 kan, naar mijn verwachting een wetgevingspakket worden ingediend dat bestaat uit:

- wijziging van de, naar ik hoop, dan inmiddels tot stand gekomen, Brandweerwet, gericht op het overnemen van BB-taken;
- wijziging van de Rampenwet, door het opnemen van een afzonderlijk hoofdstuk met betrekking tot de rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden. Hiervoor verwijs ik naar paragraaf 2 van de brief van 24 april 1981. De daarin voorgestelde bepalingen hebben mijn instemming;
- een wetsontwerp tot regeling van de rampbestrijdingsplicht, die de noodwachtplicht zal vervangen;
- een wetsontwerp houdende rechtspositionele voorzieningen van diegenen die in georganiseerd verband aan de rampbestrijding deelnemen;
- een wetsontwerp met betrekking tot de financiering van de organisatie van de rampenbestrijding;
- een wetsontwerp houdende regelingen met betrekking tot de overgang van het personeel, het materieel en het onroerend goed (liquidatiewetgeving).

⁵ Tweede Kamer, zitting 1980–1981, 16978, nrs. 1–3.

Inwerkingtreding van deze ontwerpen is voorzien in 1986. Naar verwachting zullen ruimschoots voor die tijd een nieuw Rode-Kruisbesluit en een nieuwe beschikking met betrekking tot het Korps Mobiele Colonne zijn vastgesteld.

Uit het bovenstaande blijkt dat het een omvangrijk geheel van wetsontwerpen en besluiten betreft, dat in volgorde en onderlinge samenhang moet worden behandeld. Van de beschikbare wetgevingscapaciteit zal een grote inspanning worden gevraagd, maar ook de Kamer – het is eerder in deze notitie geschreven – heeft hier als medewetgever een grote verantwoordelijkheid. Ik zal het daarom op prijs stellen met de Kamer in overleg te treden over de te volgen procedure.

7. SAMENVATTING

Samenvattend stel ik het volgende vast:

1. De beleidsvoornemens, zoals neergelegd in de brieven van 14 mei 1980 en 24 april 1981, zullen worden uitgevoerd.
2. Het reorganisatieproces zal worden gekanaliseerd door het op korte termijn in het leven roepen van een overlegstructuur op de verschillende bestuurlijke niveaus waarin alle belangen en verantwoordelijkheden zijn vertegenwoordigd. Een opzet daarvan zal begin 1982 aan de Commissarissen der Koningin en aan de besturen van BB-kringen en brandweerregio's voor overleg worden aangeboden. De Kamer zal desgewenst worden geïnformeerd over de uitkomsten van het overleg.
3. Omdat de totstandkoming van een nieuwe Brandweerwet urgent is, zal ontwerp II van de reeds ingediende wetsontwerpen worden ingetrokken. Op ontwerp I zal een nota van wijziging worden ingediend, Begin 1983 kan de regionalisatie haar wettelijke grondslag krijgen. In de daarop volgende periode (1983–1986) kan de brandweer zich verder voorbereiden op de overneming van BB-taken.
4. De BB-organisatie wordt afgeslankt tot ongeveer het niveau van de nieuwe rampenbestrijdingsorganisatie. Een voorstel daarvoor zal begin 1982 aan de betrokkenen worden aangeboden.
5. In het parlementaire jaar 1982–1983 zal een financiële interimwet worden ingediend, die op basis van de afgeslankte organisatie de kringen vergoeding van gemaakte kosten garandeert. De verkregen besparingen zullen worden aangewend voor de opbouw van de brandweerregio's en andere organisaties.
6. Met het hoofdbestuur van het Rode Kruis zal het overleg worden voortgezet ten einde zekerheid te verkrijgen over de haalbaarheid van de gedane toezeggingen.
7. Vooruitlopend op de formele overgang van het BB-personeel zal met steun en begeleiding van de centrale overheid de overgang verder worden uitgewerkt. De in de brief van 24 april 1981 neergelegde garanties voor het personeel worden gehandhaafd.
8. Begin 1984 wordt het wetgevingspakket ingediend gericht op de formele invoering van de nieuwe rampenbestrijdingsorganisatie. Inwerkingtreding is in 1986 voorzien.